

Pump & Dump (Toplama - Sürme - Boşaltma)

Gerçekler, Riskler ve Korunma Yolları

Teknik Analiz Göstergeleri, Takas Verisi Analizi ve
Finansal Okuryazarlığın Rolü

Giriş: Tarihsel Kökenler

Tarihsel Süreklilik

Pump & Dump şemaları, 1700'lerden beri finansal piyasaların karanlık yüzü olmuştur. Temel mekanizma yüzyıllardır değişmemiştir: Gizli birikim, yapay talep yaratma ve zirveden satış.

Dijital Evrim

Teknolojinin ilerlemesiyle dolandırıcılar yöntemlerini modernize etmiştir. "Boiler room" çağrı merkezlerinden, Discord sunucularına, Twitter akışlarına ve şifreli mesajlaşma uygulamalarına geçiş yapılmıştır.

Güncel Tehdit

2022 yılında SEC tarafından açılan dava, 100 milyon dolarlık bir vurgunu ortaya çıkarmıştır. Bu olay, dijital çağda yatırımcı koruma ihtiyacının ne kadar kritik olduğunu kanıtlamaktadır.

Pump & Dump Nedir?

"Düşük fiyatlı hisselerin gizlice toplanıp, yanıltıcı bilgilerle yapay talep yaratılarak fiyatın yükseltilmesi ve ardından kâr amacıyla satılması işlemidir."

◆ Hedef Hisseler

Düşük hacimli, az bilinen, "penny stock" kategorisindeki hisseler. Manipülasyonu kolaydır çünkü az sermaye ile fiyat kontrol edilebilir.

◆ Psikolojik Mekanizma: FOMO

Yatırımcıların "fırsatı kaçırma korkusu" (Fear Of Missing Out) sömürülür. Hızla yükselen fiyat grafiği, acemi yatırımcıyı tuzağa çeker.

Tipik bir Pump & Dump döngüsü ve yatırımcı tuzağı

Aşama 1: Birikim (Accumulation)

Grafik: Fiyat patlaması öncesindeki yatay ve sessiz seyir. Hacim düşük, dikkat çekilmiyor.

Sessizlik ve Hazırlık

FLOAT KONTROLÜ

Dolandırıcılar, halka açık hisse senedi arzının (float) büyük bir kısmını ele geçirir. Bu, ilerideki aşamalarda arzı kısıtlayarak fiyatı manipüle etme gücü sağlar.

RADAR ALTI OPERASYON

Alımlar küçük parçalar halinde ve zamana yayılarak yapılır. Amaç, işlem hacmini yapay olarak düşük tutmak ve fiyatı yükseltmeden maksimum hisseye sahip olmaktır.

"Birikim aşaması sabır oyunudur. Haftalar veya aylar sürebilir. Amaç, maliyeti en düşük seviyede tutarak cephaneyi doldurmaktır."

Aşama 2: Pompalama (Pumping)

1. Yanıltıcı Bilgi Yayılımı

Dolandırıcılar, hisse senedi hakkında **teknoloji atılımı, büyük sözleşme, birleşme dedikodusu** veya FDA onayı gibi yanlış veya abartılı "olumlu" haberler yayarlar. Amaç, hissenin değerinin çok artacağına dair bir algı yaratmaktır.

2. Dijital Yankı Odaları

Sosyal medya platformları (Twitter, Discord, Telegram) ve yatırım forumları aktif olarak kullanılır. Influencerlar ve bot hesaplar, "**fiyat hedefleri**" belirleyerek takipçilerini agresif bir şekilde alıma teşvik ederler.

3. Piyasa Tepkisi ve FOMO

Yapay talep ile işlem hacmi ve fiyat hızla yükselir. Bu yükselişi gören acemi yatırımcılar (Ky), "**fırsatı kaçırma korkusu**" (FOMO) ile paniğe kapılarak yüksek fiyattan hisse almaya başlarlar.

Hacim ve fiyatın eş zamanlı yapay yükselişi

Aşama 3: Boşaltma (Dumping)

Stratejik Satış

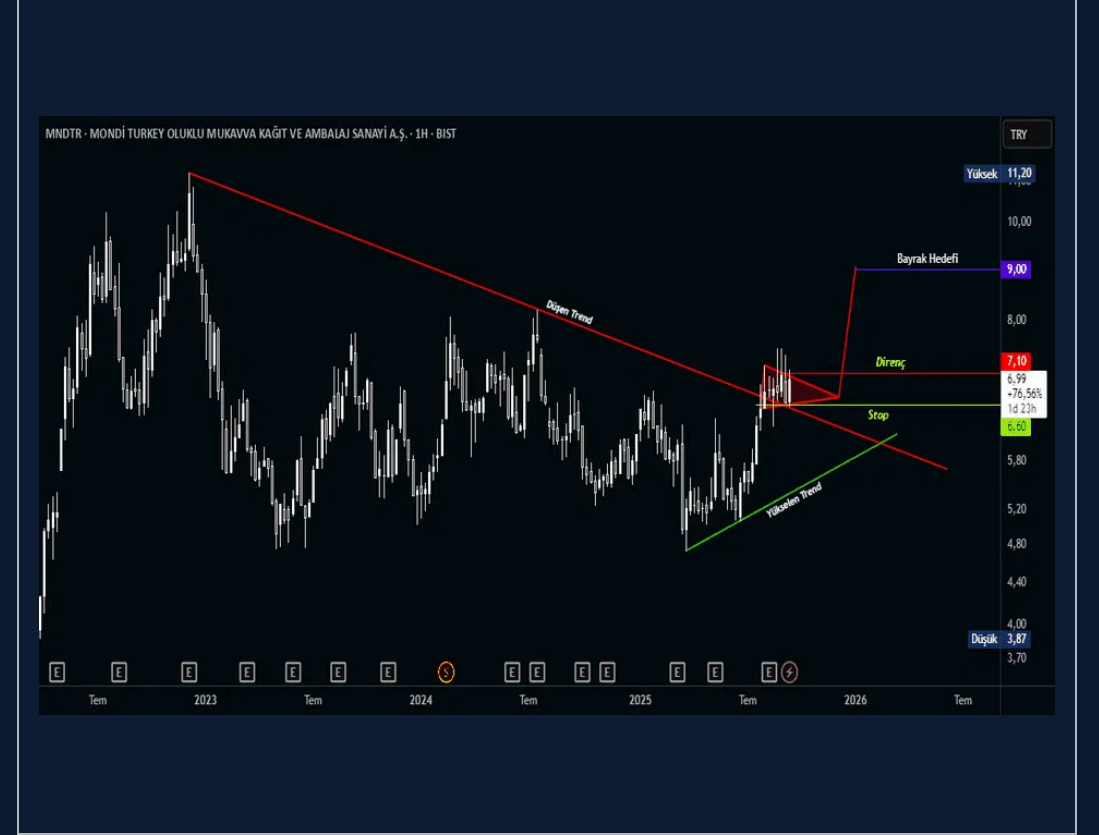
Fiyat ve hacim zirveye ulaştığında, dolandırıcılar ellerindeki büyük miktardaki hisseyi **hızla ve agresif bir şekilde** satmaya başlarlar. Bu satış, genellikle küçük yatırımcının alım iştahının en yüksek olduğu anda gerçekleşir.

Likidite Çöküşü

Satış baskısı arttıkça, piyasadaki alıcılar hızla tükenir. Likidite kurur ve hisse fiyatı **serbest düşüşe** geçer. Panik satışları başlar, ancak alıcı olmadığı için emirler gerçekleşmez.

Yatırımcı Mağduriyeti

Zirveden alım yapan küçük yatırımcılar (KY), ellerindeki değersizleşen hisselerle baş başa kalır. Büyük zararlar realize edilir ve hisse genellikle manipülasyon öncesi fiyatının da altına düşer.

FİYAT ÇÖKÜŞÜ VE TRENDİN SONU

Gerçek Vaka Çalışması: SEC vs. Influencerlar

Aralık 2022 - Dijital Çağın En Büyük Manipülasyon Davası

100 Milyon Dolarlık Vurgun

SEC Dosya No: 22-cv-04346

Aralık 2022'de SEC, sosyal medya üzerinden yüz binlerce takipçiyi etkileyen sekiz kişiyi suçladı. Kendilerini "başarılı trader" gösterip, ellerindeki hisseleri takipçilere pazarladılar.

Twitter ve Discord ağlarıyla düşük hacimli hisselerde yapay fiyat hareketleri yaratıp, takipçiler alırken hisseleri zirveden sattılar.

TWITTER

DISCORD

PENNY STOCKS

MARKET MANIPULATION

Suçlanan İsimler ve Hesaplar

Perry Matlock	@PJ_Matlock
Edward Constantin	@MrZackMorris
Thomas Cooperman	@ohheytommy
Gary Deel	@notoriousalerts
Mitchell Hennessey	@Hugh_Henne
Stefan Hrvatin	@LadeBackk
John Rybarczyk	@Ultra_Calls
Daniel Knight	@DipDeity

Vaka Çalışması: Detaylar ve Sonuçlar

🔍 Şemanın İşleyişi

Süreç ve Platform

Ocak 2020'den itibaren Twitter ve Discord üzerinde yüz binlerce takipçiye ulaşıldı. Kendilerini "başarılı trader" olarak konumlandılar.

Manipülasyon Yöntemi

"Önden Yükleme" (Front-running) tekniği uygulandı. Hisseler gizlice toplandıktan sonra, takipçilere agresif "fiyat hedefleri" ile pazarlandı.

Yatırımcı Kaybı

Takipçiler yükseliş beklentisiyle alım yaparken, influencerlar ellerindeki hisseleri zirve fiyatlardan satarak milyonlarca dolar kâr elde etti.

🔑 Hukuki Sonuçlar

Kalıcı Yasaklamalar
(Permanent Injunctions)

Haksız Kazanç İadesi
(Disgorgement)

Ağır Para Cezaları (Civil
Penalties)

Penny Stock Bar (Örn:
Stefan Hrvatin)

Paralel Ceza Davaları
(DOJ)

Finansal Okuryazarlık Önemi

İlk Savunma Hattı

Finansal okuryazarlık; bütçe yapabilme, riskleri yönetebilme ve piyasa dinamiklerini anlayabilme yeteneğidir. Bilgi eksikliği, yatırımcıyı manipülasyonlara karşı savunmasız bırakır.

01

Piyasa Mekanizması: Hisse senedi nedir, borsa nasıl çalışır ve fiyat nasıl oluşur?

02

Risk Yönetimi: Sermayeyi koruma, zarar kesme (stop-loss) ve portföy çeşitlendirme.

03

Analiz Yeteneği: Teknik ve temel analiz araçlarını kullanarak gerçek değeri belirleme.

FINANCIAL LITERACY

Empowers control over your financial future

Knowledge is only powerful when acted upon

Anyone—at any age—can improve financial literacy

Creates a ripple effect across generations

Borsa Eğitimi ve Yatırımcı Korunması

Bilinçli Karar Alma Mekanizması

Borsa eğitimi, yatırımcının piyasa gürültüsünden sıyrılıp rasyonel kararlar almasını sağlayan temel araçtır. Bilgi sahibi yatırımcı, manipülatif "tüyoları" değil, veriye dayalı analizleri takip eder.

TEMEL EĞİTİM MÜFREDATI

- ✓ Piyasa Temel İlkeleri
- ✓ Teknik ve Temel Analiz
- ✓ Risk Yönetimi Psikolojisi
- ✓ Manipülasyon Farkındalığı

Kurumsal Güvence

Borsa İstanbul, SPK ve üniversiteler tarafından sunulan sertifikalı eğitim programları, yatırımcıların finansal okuryazarlık seviyesini artırarak piyasa bütünlüğüne katkı sağlar.

Teknik Analiz: Momentum Göstergeleri

Momentum Nedir?

Momentum, bir hisse senedinin fiyatının değişim hızıdır. Fizikteki ivme kavramına benzer şekilde, bir trendin ne kadar güçlü veya zayıf olduğunu ölçer. Fiyat yükselirken momentumun düşmesi, trendin zayıfladığının işaretidir.

MANİPÜLASYON DEDEKTÖRÜ

Pump & Dump şemalarında fiyat yapay olarak ve hızla yükseltilir. Momentum göstergeleri bu "doğal olmayan" yükselişi tespit eder ve genellikle aşırı alım (overbought) veya uyumsuzluk (divergence) sinyalleri vererek yatırımcıyı uyarır.

TEMEL ARAÇLAR

RSI

MACD

Bollinger Bands

Çoklu gösterge kullanımı ile piyasa analizi

RSI (Relative Strength Index)

Fiyat hareketlerinin hızını ve değişimini ölçen, 0 ile 100 arasında salınan bir momentum osilatörüdür. Trendin gücünü ve olası dönüş noktalarını belirler.

70 ve Üzeri

AŞIRI ALIM (Overbought)

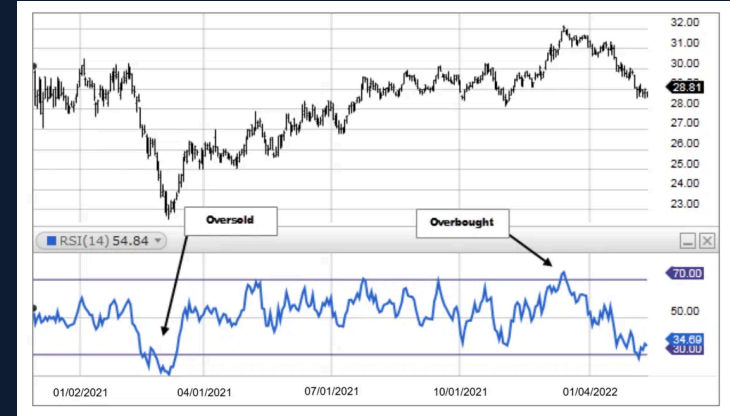
Fiyatın aşırı yükseldiğini ve bir düzeltme veya satış baskısının yakın olduğunu işaret eder.

30 ve Altı

AŞIRI SATIM (Oversold)

Fiyatın aşırı düştüğünü ve bir tepki alımının gelebileceğini işaret eder.

Pump & Dump şemalarında, RSI genellikle 80-90 seviyelerine ulaşarak "irrasyonel coşku"yu teyit eder.

MACD: Trend ve Momentumun Kesişimi

Gösterge Bileşenleri

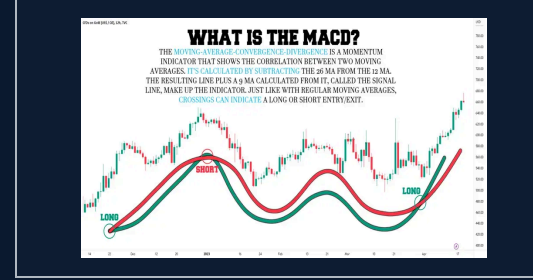
- MACD Hattı:** 12 ve 26 günlük üssel hareketli ortalamaların farkı.
Sinyal Hattı: MACD hattının 9 günlük hareketli ortalaması.
Histogram: İki hat arasındaki farkın görsel gücü.

▲ **AL Sinyali:** MACD hattı, Sinyal hattını yukarı kestiğinde.

▼ **SAT Sinyali:** MACD hattı, Sinyal hattını aşağı kestiğinde.

⚠ **MANİPÜLASYON UYARISI: UYUMSUZLUK**

Fiyat yeni zirveler yaparken MACD tepeleri düşüyorsa (Negatif Uyumsuzluk), trend zayıflıyor demektir. Bu, "Boşaltma" öncesi erken uyarı sinyalidir.

Bollinger Bantları: Volatilite Ölçer

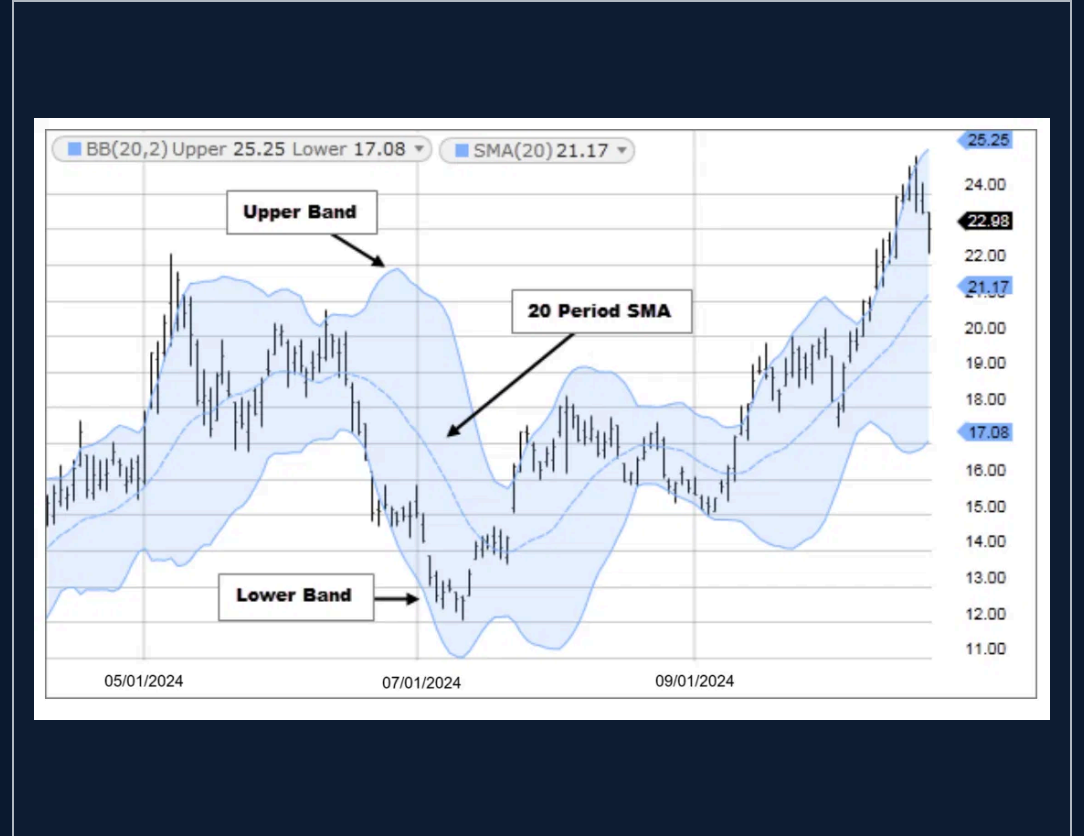
Standart Sapma Kanalı

Fiyatın hareketli ortalaması etrafında, standart sapmaya dayalı olarak çizilen bir volatilite bandıdır. Fiyatın "normal" sınırlarını belirler.

- **Orta Bant:** 20 Günlük Basit Hareketli Ortalama (SMA)
- **Üst Bant:** SMA + 2 Standart Sapma
- **Alt Bant:** SMA - 2 Standart Sapma

⚠ KRİTİK SİNYAL: SIKIŞMA (SQUEEZE)

Bantların aşırı daralması, volatilitenin düştüğünü ve "fırtına öncesi sessizliği" işaret eder. Bu durum genellikle sert bir fiyat patlamasının (Pump veya Dump) habercisidir.

Bantların daraldığı "Squeeze" bölgeleri ve ardından gelen kırılımlar

Takas Analizi: Temel Kavramlar

Mülkiyetin Analizi

Takas analizi, hisse senetlerinin hangi aracı kurumlarda saklandığını ve mülkiyetin zaman içindeki değişimini inceleyen yöntemdir. Teknik analiz fiyatı, takas analizi ise "kimin aldığını" gösterir.

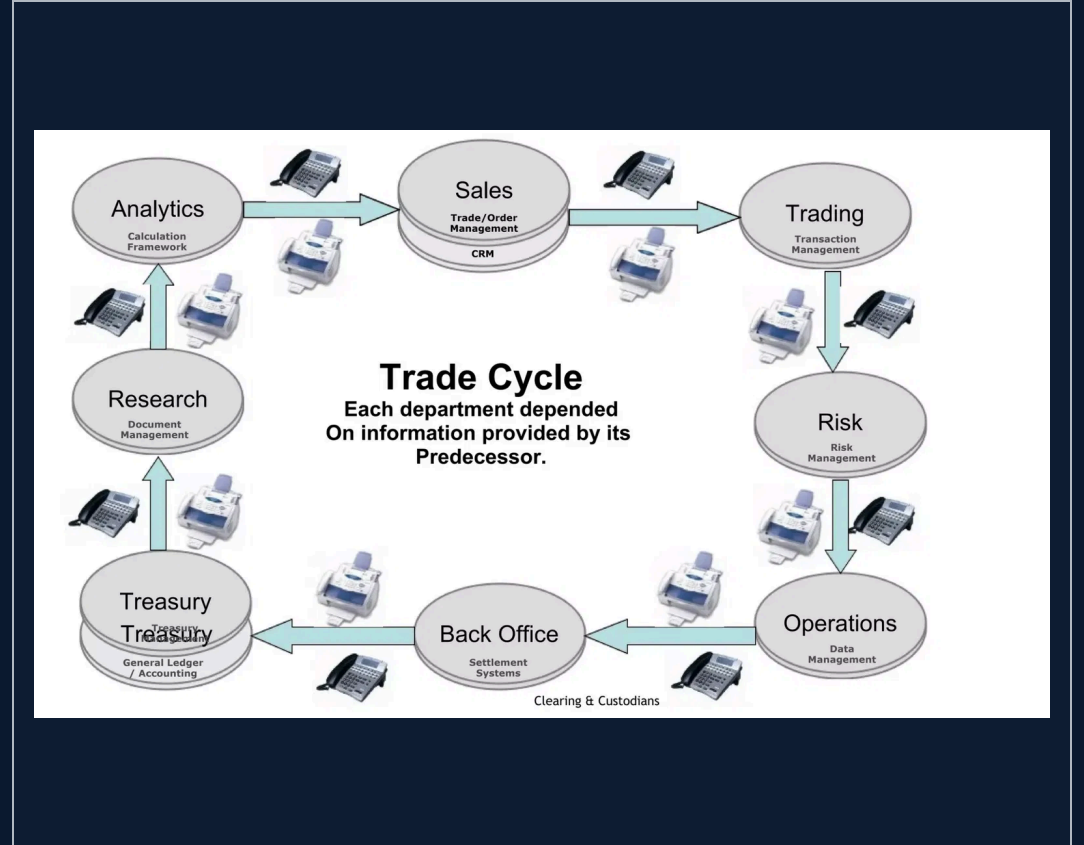
"Fiyat yalan söyleyebilir, ancak takas yalan söylemez."

➤ Takasbank

Türkiye'de işlem gören tüm menkul kıymetlerin saklandığı ve takasının yapıldığı merkezi kurumdur.

➤ T+2 Kuralı

Borsada yapılan bir işlemin takası (hisse ve paranın el değiştirmesi) işlem gününden iki iş günü sonra gerçekleşir.

İşlem Döngüsü ve Takas Süreci (Settlement Cycle)

Takas Analizi: Verileri Yorumlama

Konsantrasyon Analizi (AKD)

İlk 5 aracı kurumun toplam payı, hissenin ne kadar "toplu" olduğunu gösterir. %70 üzerindeki oranlar, hissenin kontrolünün belirli ellerde olduğunu işaret edebilir.

Yabancı Takas Oranı

Kurumsal yabancı alımları (Citi, Deutsche) güven sinyalidir. Ancak manipülatörler, izlerini gizlemek için yabancı hesapları kullanabilir.

 Risk: "Bıyıklı Yabancı" tuzağına dikkat edilmelidir.

Virman Hareketleri

Hisselerin borsada işlem görmeden kurumlar arası transferi (virman), genellikle büyük bir operasyonun veya el değiştirmenin hazırlığıdır.

FROM TICKET TO SETTLEMENT: A Business Analyst's Guide to the Trade Life Cycle

PRE-TRADE & ORDER CREATION

A client or portfolio manager decides to buy or sell a security, and the order is entered into a system with compliance checks.

EXECUTION & TRADE CAPTURE

The order is matched at a trading venue, and the resulting execution is captured by firm.

TRADE ENRICHMENT

Trade details are enriched with settlement instructions, account information, taxes, and fees.

CONFIRMATION & AFFIRMATION

Trade confirmations are sent to counterparty or client, and the trade details are affirmed.

CLEARING

The clearinghouse steps in as the counterparty and ensures the trade's obligations are secured.

SETTLEMENT

On settlement date, cash and securities are exchanged between the parties through their custodians.

RECONCILIATION

Internal records are compared against external statements, and any discrepancies are investigated.

POST-TRADE REPORTING & ANALYTICS

Trades are reported to regulators, and data is used for performance analysis and risk calculations.

Takas döngüsü ve mülkiyet değişimi süreci

Takas Analizi ile Manipölasyon Tespiti

Fiyat yükselirken ana saklamacı kurumun payını azaltması, tipik bir dağıtım (mal çıkma) sinyalidir.

⚠️ Aşırı Konsantrasyon

Dolaşımdaki payların **%70-80'inin** tek bir kurumda toplanması, fiyatın o kurum tarafından yapay olarak dikte edildiğini gösterir. Sağlıklı bir hissede dağılım daha dengelidir.

🏠 "Bıyıklı Yabancı" Tuzakı

Sığ ve hacimsiz bir hissede aniden beliren yabancı takası (Citi, Deutsche), genellikle yerli manipölatörlerin **güven algısı** yaratma çabasıdır.

📈 Gizli Dağıtım (Distribution)

Fiyat yeni zirvelere giderken, takas saklama oranlarında ana kurumun payı azalıyorsa, bu bir **boşaltma operasyonudur**.

Hacim Analizi: Piyasanın Yakıtı

Trendin Gücü

Hacim, belirli bir zaman diliminde el değiştiren toplam hisse senedi adedidir. Fiyat hareketinin arkasındaki "kararlılığı" temsil eder. Yakıtsız bir araba nasıl gidemezse, hacimsiz bir yükseliş de kalıcı olamaz.

Sağlıklı Yükseliş (Onay)

Fiyat yükselirken hacmin de artması, trendin güçlü olduğunu ve alıcıların istekli olduğunu gösterir.

Zayıf Trend (Negatif Uyumsuzluk)

Fiyat yükselirken hacmin düşmesi, alıcıların azaldığını ve olası bir trend dönüşünün (çöküşün) yaklaştığını işaret eder.

Hacim çubukları ve fiyat hareketinin uyumu

Hacimdeki Tehlike Sinyalleri

⚡ Sebepsiz Hacim Patlaması

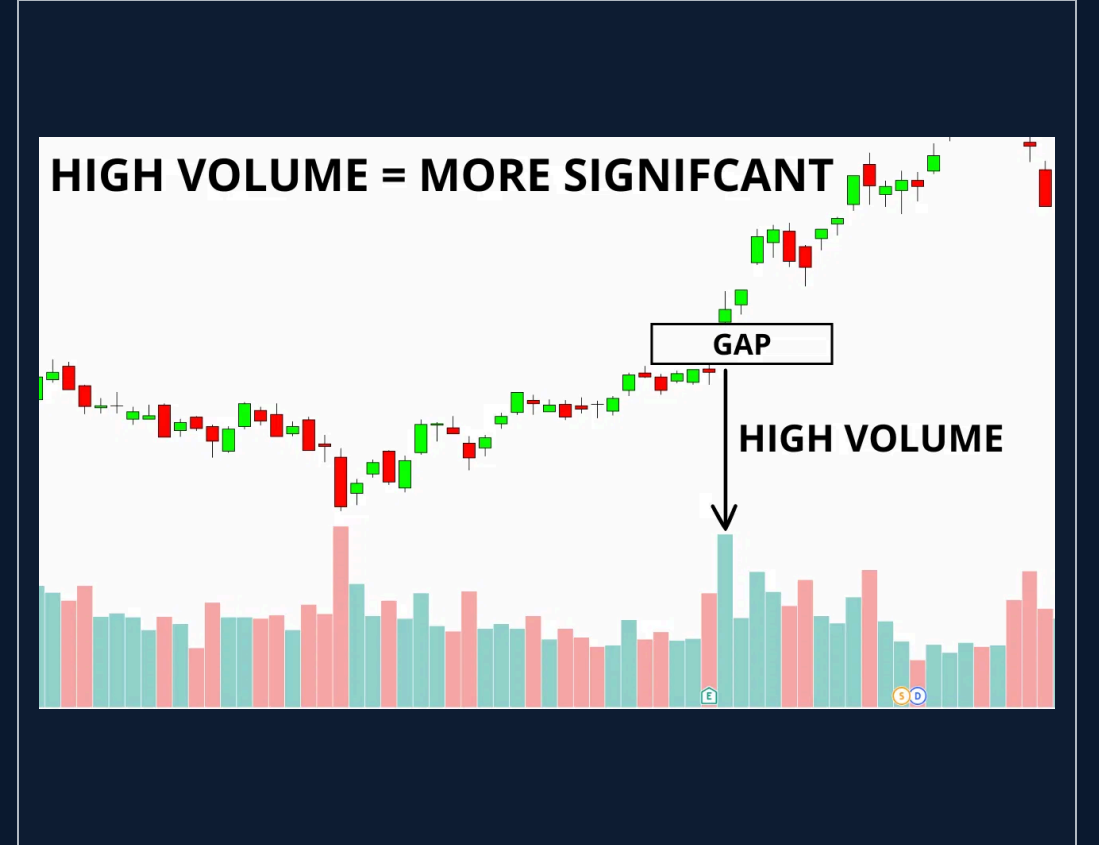
Şirketle ilgili hiçbir haber yokken hacmin ortalamasının 5-10 katına çıkması, manipülatif bir operasyonun (toplama) başladığını gösterir.

📈 Fiyat-Hacim Uyumsuzluğu

Fiyat yükselmeye devam ederken hacmin düşmesi (Negatif Uyumsuzluk), alıcıların tükendiğini ve düşüşün yakın olduğunu haber verir.

🔄 Zirvede Çalkalama (Churning)

Fiyat zirve seviyelerdeyken rekor hacim oluşması ancak fiyatın yerinde sayması, malın küçük yatırımcıya devredildiğinin (dağıtım) kanıtıdır.

Anormal hacim hareketleri ve fiyat uyumsuzluğu örneği

Öncü Göstergeler (Leading Indicators)

Geleceği Okumak

Fiyat hareketinden önce sinyal üreten, potansiyel trend dönüşlerini ve fiyat kırılımlarını tahmin etmeye yarayan teknik araçlardır.

RSI (Göreceli Güç Endeksi)

Momentum dönüşlerini ve aşırı alım/satım bölgelerini tespit eder.

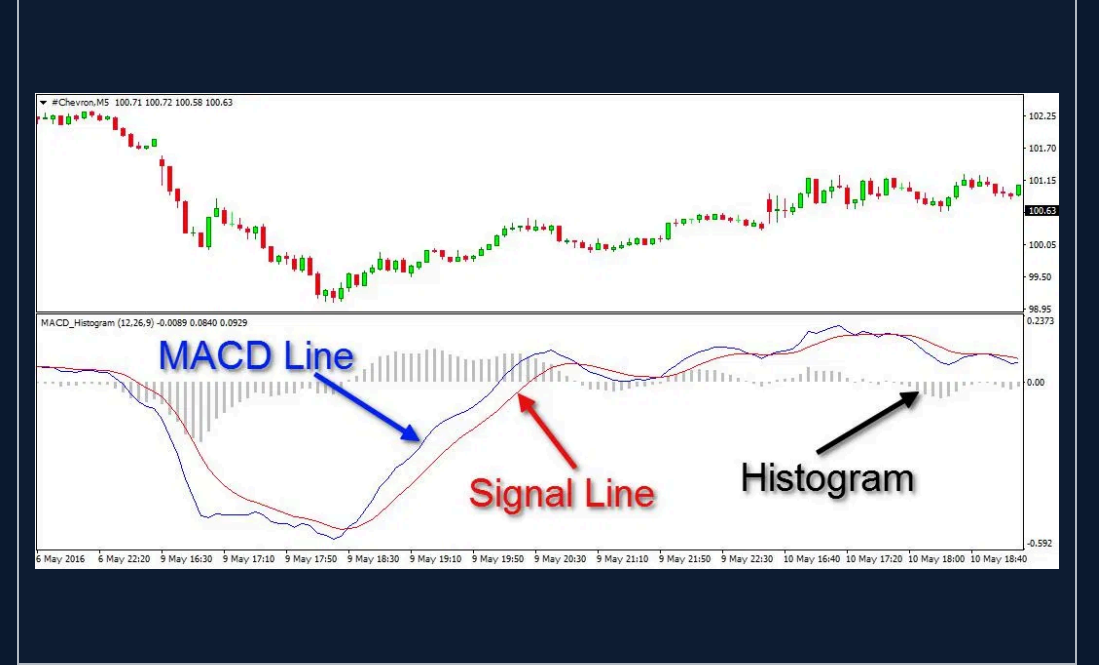
Stokastik Osilatör

Fiyatın kapanışını işlem aralığıyla kıyaslayarak hassas dönüş sinyalleri verir.

OBV (Denge İşlem Hacmi)

"Akıllı para"nın giriş ve çıkışını fiyattan önce gösterir.

"Öncü göstergeler birer erken uyarı sistemidir; manipülasyonun hazırlık aşamasını tespit etmekte kritik rol oynarlar."

RSI ve MACD gibi öncü göstergelerin fiyat dönüşlerini sinyallemesi

Kırmızı Bayraklar: Dolandırıcılık Sinyalleri

Garanti Getiri Vaadi

Finansal piyasalarda "garanti" yoktur. "Risk yok, %100 kazanç" söylemi dolandırıcılık işaretidir.

Aciliyet Baskısı

"Hemen almazsan kaçırsın", "Son şans" gibi ifadeler, yatırımcının rasyonel düşünmesini engeller.

"İçeriden Bilgi" Yalanı

Halka açık olmayan bilgiye sahip olduğunu iddia etmek (Insider Trading) suçtur ve genellikle kandırmaca amaçlıdır.

İstenmeyen İletişim

Tanımadığınız kişilerden gelen SMS, e-posta veya sosyal medya mesajlarıyla pazarlanan hisselerden uzak durun.

Korunma Yolları: Uygulamalı Stratejiler

Yatırımcının en büyük kalkanı, disiplinli bir strateji ve sarsılmaz risk yönetimidir.

Portföy Çeşitlendirmesi

Sermayeyi tek bir hisseye bağlamayın. Farklı sektörlere ve varlık sınıflarına yayarak riski minimize edin.

Stop-Loss Disiplini

İşleme girmeden önce çıkış planınız hazır olsun. %5-10 zarar seviyesinde duygusallığa yer vermeden vedalaşın.

Temel Analiz (DYOR)

Sosyal medya "tüyolarına" değil; bilançolara, KAP haberlerine ve faaliyet raporlarına güvenin.

FOMO Kontrolü

Dikey yükselen fiyatın peşinden koşmayın. Fırsatlar bitmez, ancak sermaye biterse oyun biter.

Bilgi: En Yüksek Getirili Yatırım

✨ Sürdürülebilir Başarı

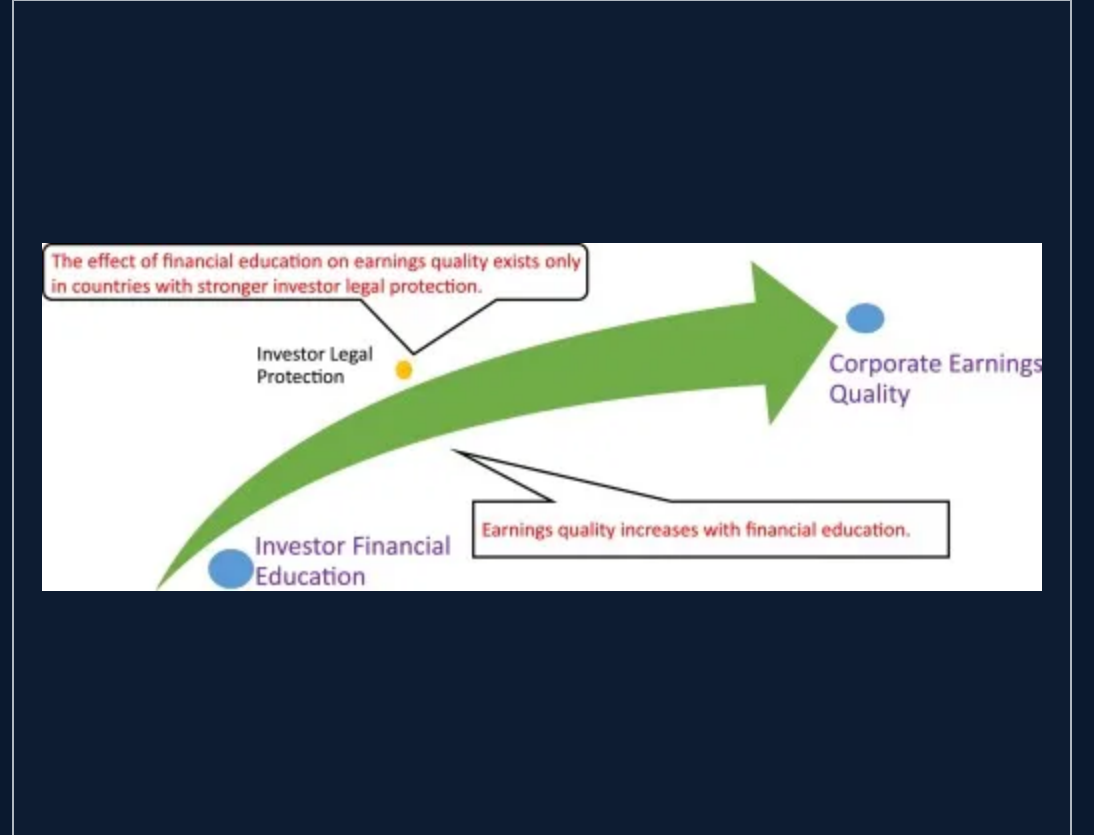
Şans eseri kazanılan para geçicidir, ancak bilgiyle inşa edilen portföy kalıcıdır. Eğitim, piyasa oyuncusunu bir "spekülatörden" bilinçli bir "yatırımcıya" dönüştürür.

🛡️ Krizlere Karşı Bağışıklık

Finansal okuryazarlığı yüksek yatırımcılar, piyasa çöküşlerini ve manipülasyonları "panik" sebebi olarak değil, rasyonel bir "fırsat" veya "korunma zamanı" olarak değerlendirir.

📈 Bileşik Getiri Etkisi

Tıpkı sermaye gibi, bilgi de bileşik getiri sağlar. Bugün öğrenilen bir risk yönetimi stratejisi, ömür boyu sermayeyi koruyarak kümülatif büyümeye katkı sağlar.

Eğitim seviyesi ile finansal refah arasındaki pozitif korelasyon

Düzenleyici Kurumlar ve Yasal Çerçeve

⚖️ Sermaye Piyasası Kurulu (SPK)

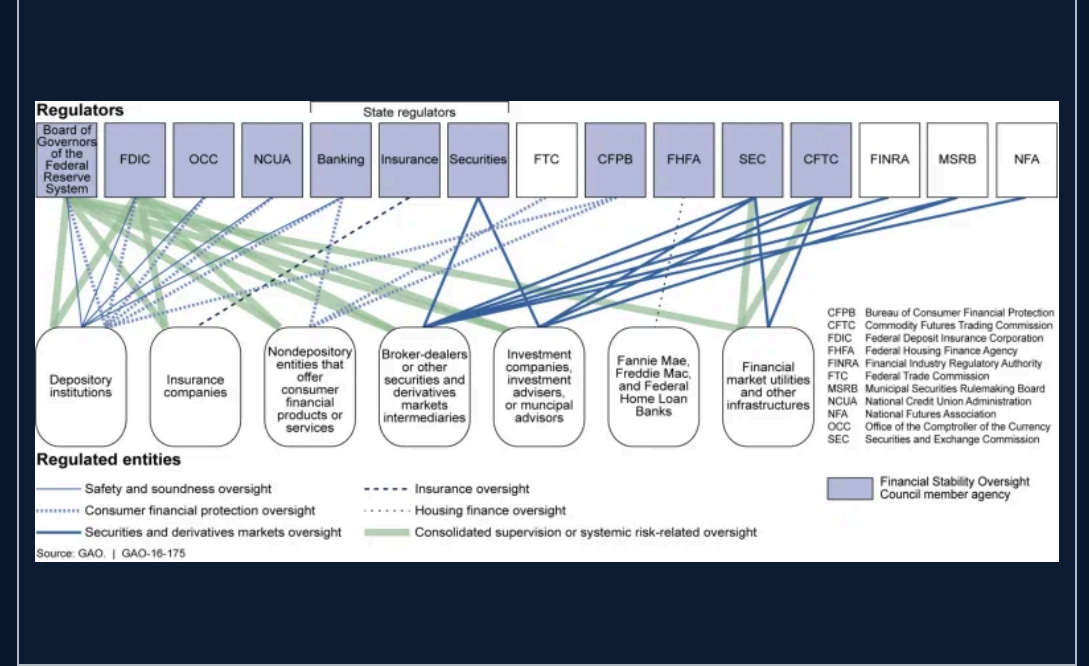
Piyananın güven, açıklık ve kararlılık içinde çalışmasını sağlar. Manipülasyon ve içeriden öğrenenlerin ticareti (insider trading) suçlarını denetler ve cezalandırır.

🏠 Borsa İstanbul (BIST)

Menkul kıymetlerin alım satımının serbest rekabet şartları altında, güvenli ve istikrarlı bir ortamda gerçekleşmesini sağlayan pazar yeridir.

YATIRIMCI SORUMLULUĞU

Şüpheli işlemleri ve manipülatif sosyal medya paylaşımlarını SPK'ya bildirmek, piyasa bütünlüğünü korumak için her yatırımcının görevidir.

Finansal piyasaların düzenleyici ve denetleyici yapısı

Sonuç: Bilinçli Yatırımcı Olmak

✓ Sorgulayan Zihin

"Tüyo" peşinde koşmaz; her bilgiyi teyit eder, KAP haberlerini ve bilançoları okur. Duyumlara değil, verilere güvenir.

✓ Demir Disiplin

Duygularıyla değil, stratejisiyle hareket eder. Zarar kesmekten (stop-loss) korkmaz, kârı realize etmeyi bilir.

✓ Sürekli Eğitim

Piyasaların değişen dinamiklerine ayak uydurmak için finansal okuryazarlığını sürekli geliştirir.

✓ Uzun Vadeli Vizyon

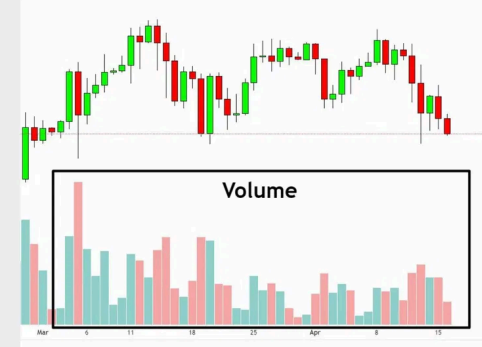
Borsayı kısa vadeli bir oyun alanı değil, sürdürülebilir bir servet inşası aracı olarak görür.

"Borsa sabırsızların sabırlılara para aktardığı bir mekanizmadır." — Warren Buffett

Volume Trading

• What is Volume in Trading?

- Volume measures the number of stocks, cryptos, or forex pairs traded during a given time period

Analiz, disiplin ve sabır: Başarının formülü